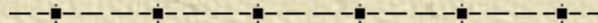

Ego psihologija

Funkcije ega, razvoj ega,
individualne razlike

Principi ego psihologije

- ✦ Mnogi aspekti ego psihologije jasno se odvajaju od psihoanalize.
- ✦ ego je uključen u proces **adaptacije**
  - **svesni procesi** koji služe adaptaciji važniji su za ličnost nego nesvesno instinktivno ponašanje
- ✦ ego postoji pri rođenju, odvojen od ida, i ima sopstveni izvor energije

Heinz Hartmann (1894–1970)

Rekonceptualizacija ega

- ✦ Hartman: deca odmah opremljena da se uklope u svoju fizičku i psihološku sredinu (intrinzički potencijali)
- ✦ **id i ego se razvijaju simultano i funkcionišu nezavisno**, iako sinhronizovano - svaki ima sopstvene biološke korene i izvore energije
- ✦ **hipoteza o adaptaciji – ego je “organ” adaptacije**
- ✦ adaptacija na okolinu je krajnji cilj ponašanja

Dve uloge ega i dva modaliteta delovanja

- ✦ ego redukuje konflikt između ida i superega i između ida i spoljašnje realnosti, kao što je Frojd smatrao – operiše u **konfliktnoj sferi ličnosti**
- ✦ ali, on deluje i kroz svoje kognitivne procese da bi osobu bolje prilagodio sredini – operiše u **sferi slobodnoj od konflikta**

Adaptacija - dinamičan proces

- ✦ **aloplastična promena** - osoba prepravlja sredinu da bi se nosila sa izazovima
- ✦ **autoplastična promena** - osoba se akomodira sredini tako što modifikuje aspekte sebe

✧ četiri ego zadatka:

- postizanje ravnoteže između individualne i eksterne realnosti
- uspostavljanje harmonije među nagonima ida
- postizanje ravnoteže između ida, ega i superega
- postizanje ravnoteže između uloge u pomaganju idu i svoje sopstvene nezavisne uloge koja ide dalje od zadovoljenja nagona.

✧ ego može činiti manje kompromise u svom prilagođavanju zahtevima realnosti i ipak adekvatno funkcionisati - odbrambeni manevri

Autonomija ega: primarne i sekundarne autonomne ego funkcije

- ✦ **Primarne autonomne ego funkcije:**
urođene ego karakteristike, slobodne od konflikta (kognitivne funkcije)
- ✦ **Sekundarne autonomne ego funkcije:**
oslobođene usled razrešenja razvojnih konflikata kroz proces *neutralizacije*
- ✦ *Funkcija sinteze:* sposobnost da se integrišu iskustva

Frojd i ego psiholozi – razlike u tumačenju

- ✦ slaganje: seksualne i agresivne energije predstavljaju osnovu mnogih ljudskih ponašanja
- ✦ nastojanje da se inhibira izražavanje impulsa
  - Frojd: izbegavanje anksioznosti
  - Hartman i drugi ego psiholozi: deo šireg procesa adaptacije – sopstveni ciljevi ega

Ideje Roberta Vajta

- ✦ **motivacija efektance** - motiv da se ostvari efekat ili uticaj na okolinu (jedan od osnovnih ljudskih motiva, dominantan kod ega malog deteta)
- ✦ **motivacija kompetencije** - motiv da se bude efikasan u interakciji s okolinom - u osnovi je adaptivnog ego funkcionisanja

Blokovi:

Dva aspekta procesa adaptacije

ego kontrola - mera u kojoj osoba nastoji da inhibira ekspresiju impulsa

✦ **hipokontrolisani** ne mogu da odlažu zadovoljenje impulsa, distraktibilni, nekonformisti i nekonvencionalni

✦ **hiperkontrolisani** odlažu zadovoljstvo, inhibiraju svoje ponašanje i osećanja, ne istražuju.

ego-rezilijentnost – fleksibilnost, kapacitet da se modifikuje tipičan nivo ego-kontrole

✦ visok nivo doprinosi boljoj adaptaciji, bez obzira na uobičajeni nivo ego-kontrole

✦ problem posedovanja niske ego rezilijentnosti je najočigledniji na ekstremima dimenzije ego-kontrole

Tipovi

- ✦ **rezilijentni hipokontrolisani** - ▶ aktivni, radoznali, harizmatični;
- ✦ **rezilijentni hiperkontrolisani** - ▶ popustljivi, mirni, empatični;
- ✦ **krhki hipokontrolisani** - ▶ nemirni, ranjivi, manipulativni;
- ✦ **krhki hiperkontrolisani** - ▶ inhibirani, anksiozni, rigidni

Istraživanja

- ✦ ego rezilijentni bolje adaptirani nego oni sa niskom rezilijentnošću
- ✦ veza sa inteligencijom?
- ✦ odluke u vezi sa odlaganjem nagrade - odlaganje je bilo povezano sa procenjenim nivoima ego kontrole i ego rezilijentnosti
- ✦ mere ego-kontrole povezane sa uzrastom na kom se prvi put stupa u seksualne odnose, sa pijenjem, upotrebom droga

Džejn Levinger: Razvoj ega

- ✧ ego prvenstveno **sintetizer i integrator iskustva**
- ✧ ego **daje smisao iskustvima**
- ✧ pod procesom razvoja ega podrazumeva način na koji se ova sintetišuća funkcija ega razvija tokom života (ne kako nastaje ego)
- ✧ osnovna ideja: kako kognitivni kapaciteti rastu, ljudi organizuju i strukturiraju svoje iskustvo na složeniji i detaljniji način

Teorija stadijuma

- ✦ svaka promena u prirodi ego funkcionisanja proizilazi iz prirode ego funkcionisanja na prethodnom stadijumu
- ✦ šta pokreće ljude prema narednom stadijumu?
- ✦ postoje li ograničenja u ovom procesu?
- ✦ posmatra ego razvoj kao proces koji se nastavlja i u odraslom dobu

Rani ego razvoj

- ✦ **Simbiotska faza:** glavni zadatak je da postigne sposobnost da razlikuje self od neselfa
- ✦ **Impulsivna faza:** namerno oslobađanje impulsa kao način da se potvrdi sopstvena egzistencija; dete orijentisano na sadašnjost, odnosi sa drugima su eksploatišući

Srednji stadijumi razvoja ega: kontrola impulsa

- ✦ **Samozaštitna faza** - početak shvatanja ideje o tome da postoje pravila, ali ne značenja i smisla pravila; koriste pravila koja su naučila pretežno u svoju korist.

-
- ✦ **Konformistička faza** - dete počinje da povezuje svoju sopstvenu dobrobit i sigurnost sa dobrobiti i sigurnošću socijalne grupe, pravila počinju da se internalizuju
- konformista poštuje pravila zato što je grupa usvojila pravila; ego je preokupiran temama reputacije i socijalne pojavnosti

✧ **Stadijum samosvesti** - osoba u ovoj fazi vidi mnogostruke mogućnosti za sebe.

- počinje da diferencira ono što jeste od onog što bi trebalo da bude

✧ **Savesni stadijum**: svest o činjenici da događaji i situacije imaju višestruka značenja

- apstraktna pravila značajnija nego pravila grupnog konsenzusa
- standardi za samovrednovanje

Napredni stadijumi razvoja: uzeti više u obzir

- ✦ **Individualistički nivo** - osoba ima povišeno osećanje individualnosti i stila života; raste tolerancija za razlike među ljudima s obzirom na ta pitanja
- ✦ **Autonomni stadijum** - ego je preokupiran međuzavisnošću ljudi i potragom za samoispunjenjem (nasuprot postignuću).
- ✦ kapacitet da se nosi sa konfliktima među različitim potrebama, različitim dužnostima i kombinacijama potreba i dužnosti

✦ **Integrirani stadijum** znači da se osoba uhvatila u koštac sa unutrašnjim konfliktima i pronašla način da zadovolji suprotstavljene zahteve

- tolerancija za tuđa gledišta postaje intenzivno uvažavanje tih gledišta

Istraživanja razvoja ega

- ✦ Ego razvijenost pokazuje vezu sa
  - razvojem sposobnosti moralnog rezonovanja
  - povišenom zrelošću u shvatanju interpersonalne intimnosti
- ✦ socijalni konformizam najveći kod ljudi koji su na konformističkom i samosvesnom stadijumu i opada kod onih koji su dostigli više stadijume

Ego psihologija: perspektive

- ✦ koliko ove ideje uopšte imaju veze sa psihoanalitičkom teorijom?
- ✦ teoretičari kao što su Blokovi i Džejn Levinger su pomogli da se ego psihologija pomeri prema akademskoj psihologiji ličnosti
- ✦ razvoj ego psihologije nosi sa sobom i jasniji raskid s tradicionalnom psihoanalitičkom teorijom